

Projecte Educatiu

“Un Mercat més sostenible”

Ajuntament de
Barcelona

Mercats
de Barcelona

Presentació

El present document descriu la proposta pedagògica adreçada al professorat d'Educació Primària entorn dels Mercats de Barcelona. Aquesta proposta té com a objectiu desenvolupar competències que facilitin la incorporació d'hàbits sostenibles al voltant del consum d'aliments i la gestió de residus.

La sostenibilitat fa referència al *conjunt de polítiques destinades a fer compatible el creixement econòmic i la preservació de la biodiversitat i evitar, en darrer terme, la degradació de la biosfera provocada per l'acció humana*. Per tant, s'analitzarà el funcionament del mercat més proper al seu centre educatiu, com a exemple d'activitat econòmica, i com l'acció humana entorn d'aquesta pot tenir incidència en la biodiversitat.

Objectius d'Aprenentatge

Tot i que la proposta s'adreça a tot l'alumnat de primària, es diferencien els objectius d'aprenentatge en funció de cada cicle

Cicle Inicial

- Classificar els diferents tipus d'aliments, a partir de l'anàlisi de la seva aportació nutricional i la necessitat d'ingerir-los de forma equilibrada, per desenvolupar hàbits d'alimentació saludables.
- Visitar el mercat, a partir del coneixement sobre els tipus d'aliments i el seu origen i estacionalitat, per tal de ser conscients de la necessitat de tenir cura del medi ambient.
- Reflexionar sobre els conceptes de sostenibilitat i de consum responsable, a partir de la proposta de diferents mesures concretes, per prendre consciència de les necessitats mediambientals del nostre entorn.
- Crear una proposta de material lúdic relacionat amb el mercat, adreçada a l'alumnat d'infantil, a partir de la recerca d'informació sobre el tipus d'aliments que hi venen, per tal d'aprofundir en el seu coneixement i col·laborar amb els infants més petits de l'escola.
- Cooperar amb els companys d'equip, de forma respectuosa, a partir de les aportacions en la recerca i la realització del producte final, per desenvolupar actituds que afavoreixen el desenvolupament de projectes col·lectius.
- Exposar la informació recollida i presentar la proposta realitzada, a partir del llenguatge oral i escrit, per compartir els aprenentatges realitzats amb els companys i les companyes.

Cicle Mitjà

- Classificar els diferents tipus d'aliments, a partir de l'anàlisi de la seva aportació nutricional i la necessitat d'ingerir-los de forma equilibrada, per desenvolupar hàbits d'alimentació saludables.
- Visitar el mercat, a partir del coneixement sobre els diferents tipus d'aliments i el seu origen, per tal de ser conscients de l'impacte del seu transport i la importància de consumir aliments de proximitat i de temporada.
- Reflexionar sobre els conceptes de sostenibilitat i de consum responsable, a partir de la proposta de mesures concretes, per prendre consciència de les necessitats mediambientals del nostre entorn.
- Elaborar una proposta alimentària saludable, a partir de les necessitats nutricionals de les persones destinatàries i de la incorporació de productes de proximitat i de temporada, per tal de fomentar l'adquisició d'hàbits saludables i respectuosos amb el medi ambient.
- Cooperar amb els companys d'equip, de forma activa i respectuosa, a partir de les aportacions en la recerca i la realització del producte final, per desenvolupar actituds que afavoreixen el desenvolupament de projectes col·lectius.
- Exposar la informació recollida i presentar la proposta realitzada, a partir del llenguatge oral i escrit, per compartir els aprenentatges realitzats amb els companys i les companyes.

Cicle Superior

- Classificar els diferents tipus d'aliments, a partir de l'anàlisi de la seva aportació nutricional i la necessitat d'ingerir-los de forma equilibrada, per desenvolupar hàbits d'alimentació saludables.
- Visitar el mercat, a partir del coneixement sobre els diferents tipus d'aliments i el seu origen, per tal de ser conscients de l'impacte del seu transport, la importància de consumir aliments de proximitat i de temporada, així com gestionar els residus que genera la seva activitat, de manera adequada.
- Reflexionar sobre els conceptes de sostenibilitat i de consum responsable, a partir de la proposta de diferents mesures concretes, per prendre consciència de les necessitats mediambientals del nostre entorn.
- Analitzar l'entorn amb criteris ètics per cercar solucions alternatives als problemes.
- Utilitzar eines digitals, a partir de les necessitats d'informació detectades en torn la sostenibilitat i la gestió de residus, per consultar, seleccionar i tractar la informació.
- Elaborar una proposta de gestió de residus, a partir de la informació recollida i del treball en equip, per tal d'implicar-se activament en la preservació del medi natural i compartir els seus aprenentatges amb l'alumnat d'infantil.
- Cooperar amb els companys d'equip, de forma activa, respectuosa i compromesa, a partir de les aportacions en la recerca i la realització del producte final, per desenvolupar actituds que afavoreixen el desenvolupament de projectes col·lectius.
- Exposar la informació recollida i presentar la proposta realitzada, a partir del llenguatge oral i escrit, per compartir els aprenentatges realitzats amb els companys.

Competències

La proposta didàctica s'emmarca en el treball de les competències clau:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciències, tecnologia i enginyeria.
- Competència digital.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressions culturals.

Tanmateix, a continuació es detallen les competències específiques amb més presència i que es podran avaluar.

Llengua Catalana i Literatura

1. Prendre consciència de la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural.
2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals, i identificar el sentit general i la informació més rellevant, valorant, de manera progressivament autònoma, aspectes formals i de contingut bàsics per construir coneixement, formar-se opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.
3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments i conceptes; construir coneixement; establir vincles personals.
4. Comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.
5. Produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.
6. Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diverses fonts, de forma planificada i de manera progressivament autònoma, avaluant la seva fiabilitat, reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació i adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual, per transformar aquesta informació en coneixement i comunicar-la de manera creativa.
7. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i desterrar els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge. Posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives.

Matemàtiques

- 1.** Resoldre problemes, aplicant diferents tècniques, estratègies i formes de raonament, per explorar i compartir diferents maneres de procedir, obtenir solucions i assegurar la seva validesa des d'un punt de vista formal i en relació amb el context plantejat i generar noves preguntes i reptes.
- 2.** Explorar, formular i comprovar conjeitures senzilles, reconeixent el valor del raonament espacial, raonament lògic i incorporar l'argumentació per integrar i generar nou coneixement matemàtic.
- 3.** Utilitzar connexions entre diferents idees matemàtiques, així com identificar les matemàtiques implicades en altres àrees o amb la vida quotidiana, interrelacionant conceptes i procediments per interpretar situacions i contextos diversos.
- 4.** Comunicar i representar, de forma individual i col·lectiva, conceptes, procediments i resultats matemàtics utilitzant el llenguatge oral, escrit, gràfic, multimodal, en diferents formats i la terminologia matemàtica adequada, per donar significat i permanència a les idees matemàtiques.
- 5.** Desenvolupar destreses socials, participant activament en els equips de treball i reconeixent la diversitat i el valor de les aportacions dels altres, per compartir i construir coneixement de manera col·lectiva.

Coneixement del medi natural, social i cultural

1. Seleccionar i utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient per tal de buscar informació, comunicar-se i treballar col·laborativament i en xarxa i per crear continguts segons les necessitats digitals del context.
2. Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.
3. Resoldre problemes i reptes generant cooperativament, un producte creatiu i innovador a partir de projectes interdisciplinaris, utilitzant diferents formes de raonament com el pensament de disseny i el pensament computacional, per respondre a necessitats concretes.
4. Conèixer i prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, a partir de l'adquisició d'hàbits fonamentats en coneixements científics, per aconseguir el benestar físic i emocional i afavorir la convivència.
5. Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i millora.
6. Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana a l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.
7. Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.
8. Participar de la vida social de manera eficaç i constructiva respectant i aprofundint en el desenvolupament dels drets humans i dels infants i de les minories, per tal d'aconseguir una ciutadania activa, responsable i implicada.

Educació en Valors Ètics i Cívics

- 1.** Identificar aspectes vinculats a la pròpia identitat i a les qüestions ètiques relatives a un mateix, en el seu entorn proper, buscant la informació a l'abast i interpretant-la de forma reflexiva i crítica per promoure l'autoconeixement i el desenvolupament de l'autonomia moral.
- 2.** Actuar i interactuar atenent a normes i valors cívics i ètics, reflexionant sobre la seva importància per a la vida individual i col·lectiva, per aplicar-los de manera efectiva i argumentada en diferents contextos i amb la finalitat de promoure una convivència pacífica, respectuosa, democràtica i justa.
- 3.** Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.
- 4.** Desenvolupar l'autoestima i l'estima de l'entorn, a partir de la identificació, expressió i gestió de les emocions i sentiments propis i reconeixent i valorant els dels altres, amb la finalitat d'assolir una actitud empàtica i respectuosa envers un mateix, els altres i la natura.

Educació Física

- 1.** Desenvolupar un estil de vida actiu i saludable, incorporant la pràctica habitual d'activitats físiques i altres comportaments beneficiosos per a la salut durant la vida quotidiana per adquirir d'hàbits que contribueixin al benestar físic, mental i social.

Sabers (Continguts)

A continuació es detallen els continguts que es treballaran des de l'àrea de medi social, natural i cultural, que serà el pal de paller del projecte. Tot i així, el seu desenvolupament permetrà treballar també continguts propis de l'àrea matemàtica, lingüística, artística i de valors ètics i cívics

Cicle Inicial

A. Cultura Científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació adequades (observació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments, cerca d'informació, mesura, cerca de patrons, comunicació, ...) a les necessitats de la investigació.
- Utilització d'instruments i dispositius apropiats per l'observació i la mesura d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions plantejades.

2. La vida al nostre planeta

- Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals dels éssers vius des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, per distingir-los dels objectes inerts.
- Producció i identificació dels nutrients, l'aigua i l'aire com les substàncies imprescindibles per a la vida.

- Identificació i ús d'hàbits saludables relacionats amb el benestar físic de l'ésser humà: higiene, alimentació variada i equilibrada, consum de productes de proximitat, exercici físic, descans i cura del propi cos per prevenir possibles malalties.

3. Matèria, forces i energia

- Distinció dels materials, les seves característiques, propietats i procedència en objectes de la vida quotidiana per justificar el seu ús.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Ús de les funcionalitats dels dispositius i recursos digitals d'aprenentatge d'acord amb les necessitats del context educatiu (cerca d'informació, representació del coneixement, creació de continguts digitals...).
- Utilització de recursos digitals de forma segura per compartir contextos d'aprenentatge a través de la comunicació amb persones o entitats.

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- Introducció als objectius de desenvolupament sostenible a partir de l'anàlisi de problemes i de les accions quotidianes.

2. Alfabetització cívica

- Adquisició de compromisos de participació i acceptació de normes en l'entorn familiar, veïnal i escolar, per la prevenció, gestió i resolució dialogada de conflictes.
- Reconeixement d'identitat i diversitat cultural: l'existència de realitats diferents i aproximació a les diferents ètnic-cultures presents en l'entorn, per afavorir la integració i rebutjar les actituds discriminatòries tot afavorint la cultura de pau i no-violència.
- Identificació de les principals activitats professionals i laborals d'homes i dones del seu entorn, valorant l'ocupació i el treball per entendre els agents econòmics i els drets laborals des d'una perspectiva de gènere.

3. Consciència ecosocial

- Coneixement de l'entorn, dels paisatges naturals, dels humanitzats i dels seus elements, i estudi de les accions per a la conservació, millora i sostenibilitat dels béns comuns.
- Comprensió de la relació del cicle natural i humà de l'aigua, per aconseguir un ús sostenible del recurs.
- Reconeixement d'actuacions responsables orientades a la reducció, reutilització i reciclatge de residus en l'entorn proper.

Cicle Mitjà

A. Cultura Científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
- Utilització d'instruments i dispositius (analògics i digitals) apropiats per l'observació i la mesura precises d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions.

2. La vida al nostre planeta

- Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.
- Aplicació de pautes per una alimentació saludable: menús saludables i equilibrats amb productes de proximitat, importància del cistell de la compra i de l'etiquetatge dels productes alimentaris per conèixer els nutrients i el suport energètic i així prendre decisions raonades.
- Identificació i ús d'hàbits saludables relacionats amb el benestar emocional i social: estratègies d'identificació i gestió de les pròpies emocions per respectar i acceptar la diversitat present a l'aula i a la societat.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Selecció i utilització de dispositius i recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
- Utilització de les funcionalitats dels dispositius i recursos digitals d'aprenentatge (cerca d'informació, representació del coneixement, creació de continguts digitals...).
- Aplicació guiada d'estratègies de cerca, fent valoració, discriminació, selecció i organització de les informacions més segures i eficients.

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- Representació de l'espai i de la terra en mapes i plànols a diferents escales emprant, entre altres, els recursos digitals. Utilització de diferents tècniques analògiques i digitals i estratègies d'orientació, a partir de l'observació dels elements del medi en la localització espacial.
- L'organització territorial de Catalunya, Espanya i Europa, estudi de les variables que influeixen en l'ocupació i distribució de la població en l'espai fent representacions gràfiques i cartogràfiques que posin de manifest els principals problemes i reptes demogràfics.
- Comprensió del pas de la supervivència, economia de subsistència, a la sobreproducció, economia de consum global, analitzant les activitats productives, el valor, el control dels diners i mitjans de pagament per tendir a la igualtat social i garantir l'accés universal als recursos com a resposta a les problemàtiques subjacents als objectius de desenvolupament sostenible.

2. Alfabetització cívica

- Aplicació de compromisos i normes per a la vida en societat per promoure una ciutadania que busqui una sortida als conflictes de forma pacífica i dialogada.
- Identificació i valoració dels costums, tradicions i manifestacions ètnic-culturals de l'entorn, mostrant respecte per la diversitat cultural que conviu entorn de la cohesió social per afavorir la cultura de pau i no-violència.

3. Consciència ecosocial

- Coneixement de com l'activitat humana actua en la transformació i la degradació dels ecosistemes naturals per aportar mesures de conservació i protecció presents i futures.
- Desenvolupament d'actituds de consum responsable dels recursos naturals i de les fonts d'energia, en diverses facetes de la vida.
- Esmert i ús dels hàbits de consum responsable, els avantatges dels productes de proximitats i la defensa dels drets com a consumidor.

Cicle Superior

A. Cultura Científica

1. Iniciació a l'activitat científica

- Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
- Utilització d'instruments i dispositius (analògics i digitals) apropiat per l'observació i la mesura precises d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions.
- Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.
- Reconeixement de la ciència, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques com a activitats humanes, les professions relacionades amb aquests camps de coneixement en l'actualitat des d'una perspectiva de gènere.
- Valoració de l'ús de la ciència, la tecnologia, les matemàtiques, i l'enginyeria per a comprendre les causes de les accions pròpies i col·lectives i prendre decisions raonades.

2. La vida al nostre planeta

- Estudi del cicle de la matèria i del flux d'energia en els ecosistemes, reconeixement de les xarxes de relacions entre productors, herbívors, carnívors i descomponedors, per comprendre les dinàmiques de les poblacions.
- Entesa dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.

3. Matèria, forces i energia

- Experimentació amb els canvis reversibles i irreversibles que afecten la matèria des d'un estat inicial a un final, per reconèixer els processos i transformació que passen en la matèria en situacions properes a l'alumnat.
- Anàlisi de les diferents fonts d'energia i la seva influència en la contribució al desenvolupament sostenible de la societat.

B. Tecnologia i digitalització

1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

- Selecció i utilització de dispositius i de recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
- Aplicació d'estratègies avançades per a la planificació i la cerca d'informació (processos de millora de cerca, operadors lògics...) fent valoració, discriminació, selecció i organització de les informacions més segures, eficients i respectuoses amb la propietat intel·lectual.
- Domini de les regles bàsiques de recollida, emmagatzematge, organització i representació de dades per facilitar la comprensió i anàlisi.
- Utilització de les normes bàsiques de seguretat, protecció i privacitat en navegar per Internet i per protegir l'entorn personal d'aprenentatge (contrasenyes segures, identitat digital...).
- Compliment de les regles bàsiques de seguretat, protecció de privadesa per navegar per Internet i per protegir l'entorn personal d'aprenentatge (contrasenyes segures, identitat digital...) i integració de les eines bàsiques d'etiqueta digital, cortesia i respecte en establir comunicació digital amb altres persones.

2. Projectes de disseny i pensament computacional

- Planificació i aplicació de les fases del projecte de disseny: empatitza, defineix, idea, prototipa i avalua per donar resposta a una necessitat concreta.

C. Societats i territoris

1. Reptes del món actual

- Anàlisi de la Terra com a sistema, relacionant els elements que la conformen, les interaccions entre ells i els canvis que aquestes provoquen en la vida quotidiana i en l'entorn.
- Introducció a la dinàmica atmosfèrica i les grans àrees climàtiques per relacionar la distribució dels ecosistemes i paisatges.
- Valoració dels efectes de l'economia global en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible.

2. Lliçons del passat

- Valoració del patrimoni natural i cultural com un bé i un recurs per fer-ne ús des de la cura i la seva conservació.

3. Alfabetització cívica

- Aplicació de la cultura de pau i no-violència i ús del pensament crític com a eina per a l'anàlisi dels conflictes d'interessos.

4. Consciència ecosocial

- Identificació i anàlisi de les causes i conseqüències del canvi climàtic, a escala local i global proposant mesures de mitigació i adaptació.
- Anàlisi de l'empremta ecològica en diferents parts del món i interpretació de les interrelacions entre les persones, l'economia i la natura amb criteri d'eco dependència.
- Coneixement dels recursos limitats que ofereix el planeta, l'explotació que se'n fa i l'esgotament d'aquests.
- Reconeixement de l'activitat econòmica i la distribució de la riquesa com a font de les desigualtats socials i regionals en el món.
- Valoració d'actuacions que contribueixen a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible en l'orientació que donem al nostre estil de vida.
- Estudi del funcionament dels mercats (de béns i serveis, financer i laboral) analitzant la responsabilitat ambiental i social de les empreses, de les cooperatives, l'economia verda i del consum responsable i de productes de proximitat.

Metodologia

La proposta s'emmarca en el mètode de projectes, partint d'un nucli temàtic (la relació entre l'alimentació i la sostenibilitat) que provoqui la generació de preguntes a investigar i la realització d'un producte final on plasmar i compartir els aprenentatges realitzats.

Les fases que seguirà la proposta seran les següents:

- Presentació motivadora.
- Què en sabem i què necessitem/volem saber?
Exploració dels coneixements previs.
- Com ens organitzem?
Planificació de les fonts d'informació.
- Recerca d'informació.
- Tractament de la informació.
- Tria i elaboració del producte final.
- Presentació i coavaluació del producte final.
- Avaluació.
- Tancament. Visió global i ampliada.

Seqüència didàctica

Els projectes tindran una durada aproximada d'un trimestre. Tot i que la seqüència es pot adaptar al ritme de cada centre, es suggereix destinar una sessió setmanal de mínim dues hores, per tal de poder treballar amb l'alumnat

Fase Inicial

Sessió 1

Presentació motivadora:

Es proposa partir d'una presentació d'imatges o d'un vídeo on vegin celebracions amb diferents persones i taules plenes de menjar. Les persones que apareixeran seran de diferents edats, gènere i cultura.

A partir d'aquí preguntarem què tenen en comú les imatges, quines emocions els han generat i d'on creuen que han sortit tots aquests aliments. També serà el moment de treballar el vocabulari relacionat amb els aliments i les festes tradicionals. S'aprofitarà la diversitat de l'aula per treballar el vocabulari en altres llengües relacionat amb el menjar.

Una vegada feta la presentació preguntarem si creuen que aquestes imatges són bons exemples d'alimentació sostenible i plantejarem el repte: **Quines accions relacionades amb l'alimentació podem realitzar per fomentar la sostenibilitat?**

Passarem a la fase **Què en sabem i què en volem saber?** Es farà una pluja d'idees al voltant dels següents continguts:

- Quins tipus d'aliments coneixen.
- Com es poden classificar.
- Quins aliments són més saludables.
- Què aporten a l'organisme.
- Què és una dieta equilibrada (piràmide alimentària).
- On es poden comprar.
- Quan es poden comprar.
- Quins impactes té el seu consum en el medi ambient.
- Què és la sostenibilitat.
- Quines accions poden ajudar a desenvolupar hàbits de consum responsable.

Es plantejarà la realització d'un portafoli del projecte, on puguin anar incorporant les evidències del seu aprenentatge al llarg de tot el procés.

Sessió 2

A partir de la reflexió realitzada a la sessió anterior, es farà una introducció a l'alimentació saludable i responsable amb el medi ambient.

Com ens organitzem? Preguntarem a l'alumnat com podem resoldre les qüestions que no hem pogut respondre. A partir d'aquí es farà una llista de fonts d'informació que inclouran la visita al mercat i també d'altres possibles (fer entrevistes a les persones que cuinen a l'escola, a les famílies, a l'alumnat d'altres cursos, als botiguers i les botigueres del barri, revisar bibliografia i documentació relacionada amb l'alimentació sostenible, etc.).

Per preparar la visita al mercat, es demanarà a l'alumnat que faci una llista amb preguntes per investigar.

S'aprofitarà també per donar indicacions de com han de comportar-se durant la visita, especialment en referència al llenguatge respectuós a utilitzar amb totes les persones presents al mercat (companys/es, clients/es i paradistes).

Desenvolupament

Sessió 3 i 4

Recerca d'informació

En aquesta sessió, es consultaran diferents fonts d'informació sobre les qüestions que s'hagin seleccionat en el projecte.

- Treball sobre els tipus d'aliments, la piràmide alimentària i la dieta saludable. Introducció als aliments de temporada.
- Treball sobre la procedència dels aliments i els impactes en el medi ambient. Introducció als aliments de proximitat.
- Treball sobre el concepte de malbaratament alimentari i desigualtats socials.
- Treball sobre els embalatges dels aliments i l'abús en el consum de plàstics. Introducció a la gestió de residus.

*Es facilitarà material al dossier de l'alumnat i també se suggereix consultar altres fonts properes a l'alumnat.

Elaboració d'un llistat de preguntes per fer al mercat per aprofundir en els temes treballats.

Sessió 5

Recerca d'informació

Realització de la visita al mercat on recollir la informació, a partir del guió elaborat.

Sessió 6

Tractament de la informació

A partir de la informació recollida, els alumnes elaboraran un visual thinking i es posarà en comú amb la resta de la classe.

Sessió 7

Tria i elaboració del producte final

Una vegada treballats els continguts bàsics del projecte, es proposarà a l'alumnat la realització d'un producte que es pugui compartir amb els companys i companyes d'educació infantil. ***Consultar l'apartat 8 d'aquest document.**

L'alumnat triarà el producte a elaborar i farà un llistat de les tasques que comportarà, els materials necessaris, d'on trauran els recursos i quantes hores necessitaran per elaborar-ho.

Sessió 8, 9 i 10

Tria i elaboració del producte final

En aquestes sessions, l'alumnat treballarà en el seu producte final. En cas que requereixi la col·laboració d'altres agents (mercat, famílies, etc.) es destinaran més sessions per a poder sol·licitar la demanda i coordinar-se amb ells.

Síntesi

Sessió 11

Presentació i coavaluació del producte final

L'alumnat exposarà el seu producte final a la resta de companys/es i els diferents grups realitzaran una coavaluació de les diferents produccions elaborades, a partir d'una rúbrica.

Avaluació

L'alumnat realitzarà una presentació a l'alumnat d'infantil sobre els productes creats (materials, tallers, exposició, etc.) i recollirà les impressions de els/les docents i l'alumnat d'infantil.

Finalment, faran una autoavaluació sobre la seva participació en el projecte i es demanarà que comparteixin el seu portafoli amb el/la docent.

Sessió 12

Tancament. Visió global i ampliada

Finalment, es farà un debat sobre els aprenentatges realitzats i es realitzarà una escala de metacognició, en gran grup.

Es destinarà la part final a poder proposar altres accions que afavoreixin un consum sostenible entorn del consum d'aliments, però també a altres formes de consum habitual.

Propostes de producte final

Com a producte final, es proposen diverses idees adreçades als diferents cicles

Cicle inicial

Preparar als alumnes d'infantil un mercat amb diferents parades amb productes per a un ambient o taller de joc simbòlic, on puguin aprendre el nom d'aliments saludables, el nom de les botigues de les principals categories d'aliments, etc. Els alumnes de primària treballaran:

- Realització de cartells amb el nom de les botigues, dels productes i dels preus (ortografia, cal·ligrafia, vocabulari, numeració).
  - Creació de material per a la simulació del mercat (construcció de parades, aliments, etc.) amb diferents tècniques artístiques i productes reciclats, o bé amb productes reals (tècniques artístiques, reciclatge de residus, etc.).
  - Presentació del mercat als alumnes d'infantil: els alumnes de primària convidaran als alumnes d'infantil al seu mercat i allà els explicaran el que podran trobar, els recordaran les normes de convivència al mercat, els presentaran les parades, etc. (preparació del guió i exposició oral).
- Valoració de l'activitat. Els alumnes de primària, elaboraran un instrument d'avaluació per tal que els alumnes d'infantil valorin la seva proposta de joc simbòlic. (Treballaran l'elaboració d'instruments visuals (dianes, escales...) i el tractament de les dades recollides).

Els alumnes d'infantil treballaran:

- El reconeixement dels aliments i amb quina freqüència es recomana consumir-los.
- L'exercitació del vocabulari relacionat amb l'alimentació saludable, amb el nom de les diferents parades i professionals que hi treballen.
- Les quantitats i la numeració, així com la iniciació a operacions senzilles (suma i resta).
- L'aplicació de les normes de convivència.
- La valoració de la proposta rebuda i l'agraïment.

Cicle mitjà

Preparar un berenar/esmorzar saludable i sostenible per als alumnes d'infantil. Per dur a terme la proposta, els alumnes de primària hauran de realitzar les següents tasques:

- Realització d'una enquesta prèvia als companys d'infantil amb les seves preferències i també recollint possibles al·lèrgies o intoleràncies (així es treballarà l'alimentació i també les malalties).
- Disseny conjunt d'una proposta de berenar/esmorzar, tenint en compte els productes de proximitat i de temporada, així com els materials necessaris per eliminar en el possible l'ús de plàstics (es treballarà sostenibilitat i la cura del medi ambient).
- Per poder aconseguir els diners per comprar els aliments i estris necessaris (plats, gots, ganivets, culleres, etc.), caldrà elaborar un llistat, un pressupost i també proposar com en poden aconseguir: per exemple amb una col·lecta voluntària, venda de treballs manuals, etc.

- Compra al mercat i elaboració del berenar/esmorzar. En aquest cas, es planificarà una segona visita al mercat, en la que es realitzarà la compra prevista, i posteriorment s'elaboraran els àpats a l'escola.
- Valoració de l'activitat. Els alumnes de primària, elaboraran un instrument d'avaluació per tal que els alumnes d'infantil valorin el seu berenar/esmorzar. (Treballaran l'elaboració d'instruments visuals (dianes, escales...) i el tractament de les dades recollides).

D'altra banda, aquesta proposta permetrà que els alumnes d'infantil treballin:

- El reconeixement dels aliments que han treballat prèviament.
- L'experimentació i acceptació a noves propostes saludables per integrar en la seva dieta.
- L'exercitació del vocabulari relacionat amb l'alimentació.
- La valoració de la proposta rebuda i l'agraïment als companys i companyes.

Cicle superior

A partir de la necessitat detectada de gestionar els residus que genera l'activitat del mercat, es farà una exposició oral a l'alumnat d'infantil on es puguin explicar algunes accions. Es proposen algunes idees de treball:

- Sol·licitar al mercat poder aprofitar els residus orgànics que es generen, per tal d'elaborar compostatge a l'escola i poder aprofitar-ho per a l'hort escolar.
- Sol·licitar al mercat capsos i embalatges que generin per tal de crear material educatiu per a l'escola (jocs matemàtics, cuinetes per al joc simbòlic, material per a les sessions d'activitat física, etc.).
- Explicar com poder reduir residus fent la compra a granel, evitant plàstics facilitant consells per la compra setmanal. També es donaran pautes per reciclar correctament.

En aquest cas, la proposta permetrà que els alumnes d'infantil treballin:

- El reconeixement dels aliments que han treballat prèviament.
- L'experimentació i acceptació a noves propostes saludables per integrar en la seva dieta.
- L'exercitació del vocabulari relacionat amb l'alimentació.
- La valoració de la proposta rebuda i l'agraïment als companys i companyes.

Materials i avaluació

Materials

Es posarà a disposició dels centres un dossier amb els següents materials:

- Proposta de material per l'alumnat.
- Pautes per a la vista al mercat i fitxa de recollida d'informació.
- Propostes de documentació complementària.
- Proposta de rúbrica d'avaluació.

Avaluació

Es proposa que l'avaluació de l'aprenentatge es faci a partir de la realització d'un portafoli i d'una rúbrica. Al dossier de material es trobaran propostes de rúbriques per a cada cicle.

D'altra banda, es recollirà la coavaluació dels companys/es d'aula i la valoració de l'alumnat i professorat d'infantil en els respectius moments de la presentació del producte.

Propostes d'ampliació

Tot seguit es presenta una proposta d'ampliació per a cada cicle

Cicle inicial

Es planteja un treball entorn de les desigualtats de gènere relacionades amb l'activitat al mercat, per tal d'analitzar les diferències de gènere entre les persones que:

- Atenen a les parades.
- Serveixen/proveeixen les parades.
- Compren els productes.
- Cuinen els productes.
- Consumeixen els productes.

Aquesta proposta, permet treballar la competència: *Reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa, equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució dels valors dels drets humans.*

Així com el saber: *Identificació de les principals activitats professionals i laborals d'homes i dones del seu entorn, valorant l'ocupació i el treball per entendre els agents econòmics i els drets laborals des d'una perspectiva de gènere.*

Cicle mitjà

Es proposa un treball entorn la diversitat cultural present i no present al mercat. A partir d'un estudi sobre la varietat d'aliments que és present al mercat i els productes que persones d'altres cultures no hi troben.

Aquest treball permetrà treballar la competència: *Participar de la vida social de manera eficaç i constructiva respectant i aprofundint en el desenvolupament dels drets humans i dels infants i de les minories, per tal d'aconseguir una ciutadania activa, responsable i implicada.*

A més del saber: *Identificació i valoració dels costums, tradicions i manifestacions ètnic-culturals de l'entorn, mostrant respecte per la diversitat cultural que conviu entorn de la cohesió social per afavorir la cultura de pau i no-violència.*

Cicle superior

Es planteja un treball sobre les desigualtats socials, a partir de la visualització de situacions on es comparteixen grans quantitats d'aliments. Es pot fer una reflexió sobre el paper dels bancs d'aliments i d'altres iniciatives solidàries, per una banda, i per l'altra analitzar com es podria actuar per fomentar una distribució de la riquesa més equitativa.

Aquesta proposta permet treballar la competència: *Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana a l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.*

Respecte als sabers, es podrien treballar:

- *L'activitat econòmica i la distribució de la riquesa com a font de les desigualtats socials i regionals en el món.*
- *Valoració d'actuacions que contribueixen a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.*
- *Coneixement del valor social dels impostos en relació amb els drets i deures de la ciutadania.*

www.mercats.barcelona

Ajuntament de
Barcelona

Mercats
de Barcelona